

Hasat : Yeni Ürüne Hazırlık

Öğr. Gör. Mücahit KIVRAK
B.A.Ü Edremit M.Y.O. Zeytin Endüstrisi Programı

Bereketli bir hasat dönemini daha da geride bıraktık. Körfez yöresinde çok az kısımlarda zeytin kaldı, diğer bölgelerimizde de büyük ölçüde tamamlandı. Bu yılki ürünümüz aslında geçen yılki hasadın bize armağanıdır.

Hasat hatalarımız gelecek yılın ürününden ne kadar eksilteceğimizi bize bildirir. Var yok yılının belirlenmesindeki en büyük etken hasat şeklidir. Hep söylenir, her yerde söylenir “SIRIK İLE HASAT YAPMAYINIZ!!!”. Bunu bilmeyen çiftçi kalmadı aslında. Peki sırım ile yapmayın demek yeterli mi? Sırım ile yapmayın şunu kullanılan demek bence en doğrusu. Peki ne yapmalıyız?

Ağaçlarımızı neden sırım ile hasat ediyoruz? Ağaçlarımızın boyları uzun olduğu için. Bizler zeytin ağacı yetiştiriyoruz kavak ağacı yada fıstık çamı değil. Zeytin ağacı boylu bir ağaç değildir. Boyu uzadıkça uç dalların beslenmesinde sıkıntı doğar ve uç dallar genelde kurudur. Ağaçlarımızın boylarını düşürmemiz gerekmektedir. En güzel zeytinler eteklerden toplanır. Hem sofralık için hem de yağlık zeytinlerde etek dallar daha elverişlidir, daha gösterişlidir.

Neden etek dallarımız yüksekte bizim? Sadece sorun tek bir bölgenin sorunu değil. Ülkemizin genelinde sorundur. Sadece zeytinde mi sorundur hayır! Diğer tarım ürünlerinde de sorundur hayvancılık. Özellikle küçük baş hayvancılık ülkemizde hep sorun olmuştur.

Zeytinin etek dallarını düşük tutarsanız sizin bahçenizden çıkmaz koyun çobanları. Yedirdiğinizi yedirir. Gündüz beklersiniz gece gelirler. Söylersiniz “koyunları sokma benim bahçeme” dersiniz komşunuzunkine sokarlar. Çobanın bir suçu günahı var mı? Yok. “Git otlat gel” emri ile hareket ediyor. Köye ve kentlere yakın yerlerde koyun sorun iken, dağın içindeki yerlerde de serbest keçi problemi söz konusu.

Zeytinlikleri dolaşırken aniden bahçenin sahibi ile bahçesine girdiğimizde içerde bizi koyunlar karşıladı. Çobanı aradık bulamadık. Çobansız dolaşmayan koyunlar burada çoban yoktu. Arabanın sesi ile çoban ortalıktan kaybolmuş koyunlar etek dalları bitirmeden biz yetişmişiz. O kadar da güzelmiş ki zeytinler. Hatta çoban dalları kesmiş koyunlara zahmet vermeden yedirmiş. Bir iki tanesini yerken gördüğümde ise sanki benim ellerimi yiyorlar gibi hissettim. Arazi sahibi ise hala çobanın peşinde “katil olmamak işten bile değil. Allah'ım sabır ver” diye koyunlara söylenerken dolaşıyordu. Bende olanca rahatlığımla “bu koyunları alsak götürsek kasaba satsak ne olur?” dedim. Olur mu? Diye hemen çıkıştı. Bende “senin zeytinliğinde ise bu koyunlar senindir. Başkası senin bahçene koyun sokmaz. Demiştim.

Buralara gelmez dediğiniz hayvanları görünce çok oluyorsunuz. Yani serbest hayvancılık bizim için büyük sorun. Onlara sorduğumuzda ise “Ne yani yapmayalım mı? Sütü nereden içeceksiniz” derler. Haklılar. Sütü nereden içeceğiz? Sorunun çözümü için koyunları yok edelim yapmayalım bu işi demek çok yanlış bir tutum olsa gerek. Çözüm elimizde iken bu sorunu tüm taraflar bir araya gelerek uzlaşma ile çözülecektir. “Zeytinliklerde hayvan otlatmak yasaktır.” kanunu uygulanmalıdır.

Bu kanunun uygulanması ise yine uzlaşma ile mümkündür. Kanun uygulanacak diye koyunlar aç kalmamalıdır. Onlara mera alanları bulunmalı ve hayvancılık meralarda yapılmalıdır. Ayrıca zeytin arasına ektiğimiz fiğ ve yonca zeytinin ağacına yeşil gübre olur, üst

kısmını da hayvanlara yediririz ama zeytinliğin dışında bir yerlerde.

Eğer zeytinliklerde otlatma sorununu çözer ve ağaçlarımızın boylarını daha alt seviyelere çekebilir isek daha güzel, daha çok ürün alabiliriz. İşte o zaman “sırım ile hasat yapmayınız” kuralına herkes uyabilir. Makineli hasada uygun ağaçlarımız olabilir.

Geçtiğimiz yıl hasat dönemi olduğu gibi bu yılki hasat döneminde de çiftçilerle konuşmak hatta hasat yapmak için arazilere çıktık. Elimizde hasat makinesi zeytinliklerde hasat yaptık. Makinenin boyu koyunlar hesaba katılmadığı için belli bir yüksekliğe kadar iş görüyor. Ancak ağacın ortasına çıkıp yeniden makineyi alıp hasat etmeye devam etlisiniz. Böyle bir şey mümkün olamadığı için geri kalanını sırım kullanırsınız diye tavsiyede bulunuyordum. “Yeter ki koyunlarımız doysun biz nasıl olsa da hasat yaparız” diyordum kendi kendime.

Gelecek yıl en azından bu sorunu çözmek için bir araya gelebiliriz. Ülke zeytin ortalamamız ağaç başına 10 kg'dır. Ağaçlarımızın taçlarını küçültür sırım kullanmaz isek bu rakam en az iki misline hatta üç misline çıkar. Diğer bakım işleri ile her yıl ortalama 50 70 kg'lar kesinlikle hayal değildir.

Hasatta başka dikkati çeken konulardan birisi de erken hasattır. Erken hasat nefaset ve tat olarak muhteşem zeytinyağı yemektir ancak verim kaybını da gözardı etmemek gerekmektedir. Bu yıl ziyaret ettiğimiz fabrikalarda % 100 siyah zeytinin sıkıldığını hiç görmedim. Belki şimdi şimdi gelmeye başlar. Peki erken hasatta ne kadar kilo kaybımız söz konusudur. Bölgeden bölgeye değişmekle beraber fabrikalardan aldığımız randıman rakamlarının ortalaması 1 / 7 seviyelerindedir. Yani bir kilogram zeytinyağı için yedi kilogram zeytin. Biz bu kadar zengin bir ülke değiliz. Dünyanın en güzel zeytinlerinden en güzel zeytinyağını bu kadar hoyratça harcayamayız. Ancak burada da erken toplanılmasının bir sebebi var: HIRSIZLIK.

Zeytinin yetiştiği diğer ülkelerde ağaçların altına serilen tenteler yardımı ile zeytin toplanıyor. Yani zeytin hiçbir zaman toprak ile buluşmuyor. Bekleme yapacaksa bile yerden biraz yüksekte beklemesini gerçekleştiriyor. Bizde ise dalından hırsızlarımız zeytinleri toplayıp götürüyorlar. Bu senede körfezde bu tip vakaları duyduk. Umarım gelecek sene duymayız.

Zeytini geç toplamakta sorunlarımızdan birisi idi. Ancak bu sene dip zeytini geçen seneye oranla düştü. Belki yok yılından kaynaklandı. Belki de hırsızlık tehlikesine karşı erken hasattan.

Toplandıktan sonra bekleme yapmadan sıkılması gereken zeytinleri keten çuvallarda günlerce bekletebiliyoruz. Hepsini bir fabrikaya verelim. Hepsi aynı anda sıkılsın diye zeytinimizi bekletiyoruz. **Küf kokusu olsun, asitlik yükselsin** diye değil. Ben kendi dedem dahil hiçbir üreticiyi ikna edemiyorum. Bugün topladığınızı bugün sıkırsın dediğimde sanki onlar ziraat mühendisi ben ise uzaydan gelmiş bir yabancı gibiymişim gibi bana uzun uzun anlatıyorlar. Bekleyince ne gibi faydaları varmış öğrenmek isterseniz sizleri kampanya dönemlerinde fabrikalara davet ediyorum.

Hasattan sonra bakım işlemleri yapılmaktadır.